

Lausunto

30.05.2024

Asia: VN/1082/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi hyvinvointialueesta annetun lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 2 ja 17 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Ennakollisen talouden ohjauksen menettely

Menettelyyn jätetty harkinnanvara ja se, ettei sitä käynnistetä mekaanisesti, on kannatettavaa. Samoin esimerkiksi neuvottelujen ja menettelyn keston tai tarkan sisällön määrittelemättä jättäminen tuo tarvittavaa joustoa menettelyyn.

Erikseen tulee kiinnittää huomiota Uudenmaan alueen ja HUS-yhtymän asemaan ennakollisen ohjauksen menettelyssä. On perusteltua, että Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki osallistuvat HUS-yhtymän neuvottelumenettelyyn. Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki käyttävät valtion rahoituksestaan yli 30 prosenttia suoraan HUS-yhtymän rahoittamiseen. Uudenmaan alueen taloudellinen

keskinäisriippuvuus tulee huomioida neuvottelumenettelyn yhteydessä.

Helsingin kaupunki esittää harkittavaksi, että HUS-yhtymän taloutta tarkasteltaisiin aina osana Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin taloutta myös ennakollisen ohjauksen menettelyssä tai HUS-yhtymän menettely käynnistettäisiin aina samanaikaisesti Uudenmaan hyvinvointialueen tai Helsingin kaupungin neuvottelun käynnistyessä. Vähintäänkin esitöihin olisi tarpeen lisätä kuvaus miltä osin toimenpidesuosituksia voitaisiin Uudellamaalla antaa. Osa suosituksista voisi liittyä myös HUS-yhtymän ja muiden Uudenmaan alueiden kahden- tai monenväliseen yhteistyöhön.

Arviointimenettely

-

Lainanottovaltuus

-

Muut huomiot

Esityksen tavoitteet ja valittu sääntelymenettely ovat kannatettavia Koko talouden ohjauksen sääntely mukaan lukien nyt ehdotettu ennakollinen talouden ohjauksen menettely turvaa ennen kaikkea palveluiden saatavuutta yhdenvertaisesti ja niiden järjestämistä vaikuttavasti. Ennakollisen arvioinnin menettelyllä sinänsä ei kavenneta hyvinvointialueiden itsehallinnollista asemaa, eikä puututa perustuslain suojaamaa kunnallista itsehallintoa kaventavasti myöskään Helsingin kaupungin asemaan.

Hyvinvointialuelainsäädännössä on jo nykyisellään useita taloudenhoidon kestävyyttä varmistavia säännöksiä. Hyvinvointialueiden taloushaasteet olivat nähtävissä jo uudistuksen alusta lukien, joten talousnäkökulma olisi tullut pitää mukana vuorovaikutteisessa ohjauksessa vahvemmin. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaisissa ensimmäisissä vuosittaisissa selvityksissä ja vuosineuvotteluissa sivuutettiin taloustematiikka lähes kokonaan.

Pelastustoimessa sisäministeriön ja aluehallintovirastojen tuottama jäykkä ohjaus ja yksityiskohtaiset sekä lainsäädäntötasoa tiukentavat vaatimukset palvelutasolle ovat puolestaan asettaneet kustannusvaikuttavuudelle haasteita.

Ohjauksen eri menettelyjen vaatimat raportointivelvoitteet tulee pitää kohtuullisina, ja niiden edellyttämän työmäärän tulee olla kaikilta osin perusteltu saavutettavaan hyötyyn nähden.

Ihatsu Jan
Helsingin kaupunki - Kaupunginhallitus